

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса
Шевченка

Кафедра методики викладання мистецьких дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М. В. Воднар

М. В. Воднар

«30» серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО МИСТЕЦТВА

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузь 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Кременець – 2018

Робоча програма «Історія українського та зарубіжного мистецтва» для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2018 р. – 23 с.

Розробник:

Панфілова Олександра Георгіївна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри методики викладання мистецьких дисциплін. Протокол № 1 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін

«29» серпня 2018 р.

 О.Н. Дем'янчук

1. Вступ

АНОТАЦІЯ Курс «Історія українського та зарубіжного мистецтва» є однією провідних дисциплін у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва, яка забезпечує теоретичну та методичну готовність студентів до організації і проведення урочної, позакласної навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.

Ключові слова: архітектура, графіка, декоративно-прикладне мистецтво, епоха, живопис, історичні періоди, напрямки, культура, мистецтво, скульптура, стиль.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни					
		Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
Кількість кредитів – 8 ECTS	Галузь 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Нормативна/ вибіркова					
Змістових модулів – 9		Рік підготовки			Рік підготовки		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – реферат із презентацією		3-4			3-4		
Загальна кількість годин – 240, 240		Семестр					
		6	7	8	6	7	8
	Лекції						
	18	18	18	8	8	6	
	Практичні, семінарські						
	18	16	18	4	4	4	
	Лабораторні						
	Самостійна робота						
	44	46	44	68	68	70	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2,3 самостійної роботи студента – 2,4; 2,7; 3,8.	Освітній рівень: бакалавр			Форма контролю: екзамен, залік, екзамен			
				Форма контролю: залік, залік, екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 44, 2 % - 55, 8 %
- для заочної форми навчання – 14, 2 % – 85, 8%

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення студентів із світовими досягненнями та художніми явищами українського та зарубіжного мистецтва, розкриття мистецтва як форми суспільної свідомості, як методу ідейно-естетичного виховання та образного пізнання навколишнього світу.

Важливою складовою частиною навчально-виховного процесу на факультетах художньо-естетичного спрямування педагогічних вузів країни є курс «Історія українського та зарубіжного мистецтва». Основним змістом курсу є розкриття найважливіших етапів у розвитку історії світового мистецтва, аналіз його основних напрямків і стилів, характеристика видів, жанрів і окремих творів образотворчого мистецтва.

Завдання курсу полягає у вивченні характерних рис різних епох із аналізом мистецьких явищ та художніх творів у їх ідейно-художній єдності з історичними процесами розвитку українського та світового мистецтва, в тісному зв'язку з минулим і майбутнім, у показі єдності конкретно-історичного й національного та всесвітньо-історичного і загальнолюдського.

КОМПЕТЕНЦІЇ**Інтегральна:**

- здатність розв'язувати в професійній діяльності або в процесі навчання складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

Загальні компетенції, що формуються під час вивчення дисципліни:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Знання предметної галузі та розуміння професії;
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення

Фахові компетенції, що формуються під час вивчення дисципліни:

- Здатність розуміння основних тенденцій теорії, історії мистецтва, змісту основних категорій, до практичного застосування теоретичних знань в навчально-

освітньому процесі; здатність аналізувати художні твори, використовувати спеціальну термінологію.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Знати передбачений програмою матеріал і на його основі набувати необхідних вмінь та навичок. Розуміти як на основі методів наукового пошуку опанувати новітні історико-культурні концепції. Вміти логічно формувати причинно-наслідкові зв'язки історичного розвитку українського суспільства. Розуміти сутність, природу та генезис історичних явищ.

Розуміти специфіку і особливості розвитку української культури, знати зміст основних понять, історію виникнення, хронологічні та смислові межі культурних епох української культури.

Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач.

Розрізняти стилістичні особливості мистецьких напрямків; давати чітку, логічно побудовану відповідь; висловлювати власну думку, робити висновки. Аналізувати художні твори, явища, опрацьовувати додаткові літературні джерела, застосовувати спеціальну термінологію. Практично застосовувати теоретичні знання в навчально-освітньому процесі.

Розуміти та відтворювати теоретичні та методичні основи навчання образотворчого мистецтва. Розуміти специфіку предмету у всіх видах навчальної діяльності. Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, творчих, навчально-виховних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі

Тема 1. Вступ до мистецтвознавства. Пластичне мистецтво. Види і жанри образотворчого мистецтва. Стилi та напрямки у мистецтві, провідні мистецькі школи.

Тема 2. Мистецтво найдавніших часів.

Тема 3. Мистецтво IX ст. – XIII століття

Змістовий модуль 2. Мистецтво XIV – першої половини XVII століття

Тема 3. Українське мистецтво XIV ст. – XV століття.

Тема 4. Українське мистецтво кінця першої половини XVI ст. – першої половини XVIII століття.

Змістовий модуль 3. Українське мистецтво другої половини XVIII – першої половини XIX століття

Тема 5. Українське мистецтво кінця XVIII ст. – першої половини XIX ст.

Класицизм в Україні.

Змістовий модуль 4. Українське мистецтво другої половини XIX - XX століття

Тема 6. Українське мистецтво другої половини XIX ст. – початку XX століття.

Тема 7. Українське мистецтво XX століття.

Модуль 2

Змістовий модуль 5. Мистецтво Стародавнього світу

Тема 8. Первісне мистецтво Європи.

Тема 9. Мистецтво Стародавнього Єгипту.

Тема 10. Мистецтво Античного світу.

Тема 11. Мистецтво країн Стародавнього Сходу.

Змістовий модуль 6. Мистецтво Середньовіччя

Тема 12. Мистецтво Візантії.

Тема 13. Мистецтво Середньовічної Європи

Модуль 4

Змістовий модуль 7. Мистецтво епохи Відродження

Тема 14. Відродження в Італії.

Тема 15. Північне Відродження.

Тема 16. Мистецтво Росії XIV-XVII ст.

Змістовий модуль 8. Мистецтво Європи XVII-XVIII ст.

Тема 17. Мистецтво Італії XVII-XVIII ст.

Тема 18. Мистецтво Фландрії та Голландії XVII-XVIII ст.

Тема 19. Мистецтво Франції, Англії XVII-XVIII ст.

Тема 20. Мистецтво Іспанії XVII-XVIII ст.

Модуль 5

Змістовий модуль 9. Мистецтво Європи XIX-XX століття

Тема 21. Мистецтво Європи другої половини XIX – початку XX ст.

Тема 22. Мистецтво Росії XIX-XX ст.

Тема 23. Мистецтво XX століття.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі												
Тема 1. Виникнення	8	1	1			6	9	1				8

візуального мистецтва												
Тема 2. Мистецтво найдавніших часів у Європі	6	1	1			4	8,5		0,5			8
Тема 3. Мистецтво IX – XIII століття	10	2	2			6	9,5	1	0,5			8
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4			16	27	2	1			24
Змістовий модуль 2. Мистецтво XIV – першої половини XVIII століття												
Тема 4. Українське мистецтво XIV – XV століття	10	2	2			6	9,5	1	0,5			8
Тема 5. Українське мистецтво кінця XVI ст. – першої половини XVIII століття	10	2	2			6	9,5	1	0,5			8
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12	19	2	1			16
Змістовий модуль 3. Українське мистецтво другої половини XVIII – першої половини XIX століття												
Тема 6. Українське мистецтво кінця XVIII – першої половини XIX ст.	12	4	4			4	10	1	1			8
Разом за змістовим модулем 3	12	4	4			4	10	1	1			8
Змістовий модуль 4. Українське мистецтво другої половини XIX – XX століття												

Тема 7. Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX століття	10	2	2			6	11,5	1	0,5			10
Тема 8. Українське мистецтво II пол. XX століття. Сучасне українське мистецтво.	14	4	4			6	12,5	2	0,5			10
Разом за змістовим модулем 4	24	6	6			12	24	3	1			20
Усього годин	80	18	18			44	80	8	4			68
Модуль 2												
Змістовий модуль 5. Мистецтво Стародавнього світу												
Тема 9. Первісне мистецтво Європи	6	1	1			4	5	1				4
Тема 10. Мистецтво Стародавнього Єгипту	8	2	2			4	7,5	1	0,5			6
Тема 11. Мистецтво Античного світу	12	2	2			8	9,5	1	0,5			8
Тема 12. Мистецтво країн Стародавнього Сходу	7	1	2			4	7	1				6
Разом за змістовим модулем 5	33	6	7			20	29	3	1			24
Змістовий модуль 6. Мистецтво Середньовіччя												
Тема 13. Мистецтво Візантії	6	1	1			4	7,5	1	0,5			6
Тема 14. Мистецтво Середньовічної Європи	8	2	2			4	9,5	1	0,5			8
Разом за змістовим	14	3	3			8	17	2	1			14

модулем 6												
Модуль 3												
Змістовий модуль 7. Мистецтво епохи Відродження												
Тема 15. Відродження в Італії	14	4	2			8	12	1	1			10
Тема 16. Північне Відродження	11	3	2			6	11	0,5	0,5			10
Тема 17. Мистецтво Росії XIV-XVII ст.	8	2	2			4	11	0,5	0,5			10
Разом за змістовим модулем 7	33	9	6			18	34	2	2			30
Усього годин	80	18	16			46	80	8	4			68
Модуль 5												
Змістовий модуль 8. Мистецтво Європи XVII-XVIII століття												
Тема 18. Мистецтво Італії XVII-XVIII ст.	10	2	2			6	10,5	0,5				10
Тема 19. Мистецтво Фландрії та Голландії XVII-XVIII ст.	10	2	2			6	11	0,5	0,5			10
Тема 20. Мистецтво Франції, Англії XVII-XVIII ст.	10	2	2			6	11	0,5	0,5			10
Тема 21. Мистецтво Іспанії XVII-XVIII ст.	10	2	2			6	11	0,5	0,5			10
Разом за змістовим модулем 8	40	8	8			24	43,5	2	1,5			40
Змістовий модуль 9. Мистецтво Європи XIX-XXI століття												
Тема 22. Мистецтво Європи другої половини XIX – початку XX ст. Франція	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 23. Мистецтво Росії XIX-XX ст.	10	2	2			6	11,5	1	0,5			10

Тема 24. Сучасне мистецтво ХХ – початку ХХІ ст. Творчість митців Франції, Англії, Німеччини, Польщі, США	18	6	4			8	13	2	1			10
Разом за змістовим модулем 9	40	10	10			20	36,5	4	2,5			30
Усього годин	80	18	18			44	80	6	4			70
Разом годин	240	54	52			134	240	22	12			206

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1.	Виникнення візуального мистецтва План 1. Роль мистецтва у житті людей. Функції мистецтва. 2. Види і жанри образотворчого мистецтва. 3. Стилї та мистецькі школи. Поняття «стиль епохи».	1	
2.	Мистецтво найдавніших часів План 1. Пам'ятки палеоліту. Періодизація первісного мистецтва 2. Археологічні знахідки із Кам'яної могили 3. Культури Трипілля . 4. Скіфо-сарматська доба. Поява «звіриного стилю». 5. Античні міста-колонії 6. Мистецтво народів, що населяли територію України в III-IV ст. Слов'янські язичницькі ідоли	1	0,5
3.	Мистецтво Київської Русі План 1. Забудова давньоруських поселень. Оборонна система міст Київської Русі. Зародження писемності. 2. Монументальне культове зодчество як один із найважливіших чинників утвердження християнства на Русі. Десятинна церква в Києві. Київський Софійський собор – найвидатніша споруда зодчества доби Київської Русі. Золоті ворота в Києві. Стародавній Галич і Львів. 3. Монументальний настінний розпис храмів. Фрески Кирилівської церкви та Михайлівського Золотоверхого собору в Києві. Книжкова мініатюра.	2	0,5
4.	Українське мистецтво XIV – першої половини XVI століття План 1. Монголо-татарська навала та її наслідки. Руйнування міст	2	0,5

	<p>– осередків культури. Виникнення Запорізької Січі.</p> <p>2. Оборонний характер архітектурних споруд цього періоду. Суворість неприступних стін замку у Хотині, їх декор. Трикутний план Луцького замку. Могутні контрфорси в замку у Меджибожі. Суворість Кам'янець-Подільського замку. Фортеця в Судаку. Архітектура Острозького замку. Культова архітектура.</p> <p>3. Особливість іконопису XIV-XV ст. Розписи храмів українськими малярами в країнах Європи.</p> <p>4. Дрібна пластика, декоративно-ужиткове мистецтво. Мініатюри</p>		
5.	<p>Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVIII століття</p> <p>План</p> <p>1. Поєднання культових і оборонних функцій у Покровській церкві у с.Сутківцях. Архітектура Вірменського собору у Львові, Троїцького монастир у Межиріччі. Замки в Олеську, Свіржі, Бережанах і архітектура монастирських укріплень. Порівняльна характеристика замків у Старому Селі, Старокостянтинові, Підгірцях</p> <p>2. Іконографія XV-XVI ст. Ритм і колір українських ікон XV-XVI ст. Український ренесанс в образотворчому мистецтві</p> <p>3. Мистецтво книжкової мініатюри. Євангелісти з Пересопницького євангелія. Заставки українських рукописних книг. Розвиток традицій Київської Русі а декоративно-прикладному мистецтві України XV-XVI ст. Твори ДПМ: Метал, кераміка, вишивання та гаптування.</p> <p>4. Пластичне оздоблення архітектури. Мистецтво надмогильної скульптури.</p>	2	0,5
6.	<p>Українське мистецтво другої половини XVIII – першої половини XIX століття</p> <p>План</p> <p>1. Розвиток містобудування. Архітектурні ансамблі міст Батурина, Глухова, Чигирин та ін. Планування міст, фортеці, магнатські та старшинські резиденції. Козацьке бароко в архітектурі України. Дерев'яне будівництво в житті українського народу</p> <p>2. Малярство. Основні осередки малярського мистецтва в Україні. Українське портретне малярство XVII-XVIII ст. Візерунковий та психологічний напрями в українському портреті. Особливості натрунного, епітафіального, ктиторського, фундаторського, родинно-меморіального типу портретів.</p> <p>3. Іконопис. Творчість художників київської школи. Церковне станкове малярство Галичини. Творчість І.Рутковича та Й.Кондзелевича. Народна картина</p> <p>4. Декоративна пластика і скульптура. Скульптор Й.Пінзель.</p> <p>5. Малярство. Графіка. Декоративно-прикладне мистецтво XVII-XVIII ст.</p>	4	1
7.	Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX	2	0,5

	<p>століття План</p> <p>1.Розвиток містобудування. Архітектурні ансамблі міст Батурина, Глухова, Чигирини та ін. Планування міст, фортеці, магнатські та старшинські резиденції. Козацьке бароко в архітектурі України. Дерев'яне будівництво в житті українського народу</p> <p>2.Малярство. Основні осередки малярського мистецтва в Україні. Українське портретне малярство XVII-XVIII ст. Візерунковий та психологічний напрями в українському портреті. Особливості натрунного, епітафіального, ктиторського, фундаторського, родинно-меморіального типу портретів.</p> <p>3.Іконопис. Творчість художників київської школи. Церковне станкове малярство Галичини. Творчість І.Рутковича та Й.Кондзелевича. Народна картина</p> <p>4.Декоративна пластика і скульптура. Скульптор Й.Пінзель.</p> <p>5.Малярство. Графіка. Декоративно-прикладне мистецтво XVII-XVIII ст.</p>		
8.	<p>Сучасне українське мистецтво ХХ століття. План</p> <p>1.Мистецтво України 20-30-х років ХХ ст. Створення Української державної Академії мистецтв, її роль в історії мистецтва України. Новаторство, формалістичні шукання та звернення до традицій в мистецтві України 20-30-х років. Український авангард. Малярство і театральнo-декораційне мистецтво. Творчі угруповання в українському мистецтві 20-30-х років. Українська графіка 20-30-х років. Значення творчості Г.Нарбута для розвитку українського образотворчого мистецтва, його місце в українській культурі. Конструктивізм і декоративізм у мистецтві архітектури. Широкий творчий діапазон мистецтва І.Кавалерідзе, його скульптура.</p> <p>2.Декоративно-прикладне мистецтво в Україні 20-30-х років. Вишивка. Художні тканини. Килими. Художня обробка дерева, металу, шкіри тощо.</p> <p>3.Українське мистецтво 30-50-х років ХХ ст.. Малярство. Графіка. Плакат.</p> <p>4. Українське мистецтво 60-80-х років. Ідейно-політичне тло культури й образотворчого мистецтва України цього періоду. Розмаїття форм, технік в українській графіці 60-80-х років. Утворення художніх осередків з українському образотворчому мистецтві. Особливості Одеської, Київської, Львівської та інших мистецьких шкіл. Мережа вищих і середніх спеціальних мистецьких навчальних закладів в Україні. Творчість художників-педагогів.</p> <p>5.Сучасне українське мистецтво. Течії і об'єднання.</p>	4	0,5
Разом за VI семестр		18	4

9.	<p>Виникнення мистецтва. Особливості образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва первісного періоду</p> <p>План</p> <p>1. Виникнення мистецтва. Образотворче мистецтво в епоху палеоліту.</p> <p>2. Мистецтво епохи мезоліту як новий етап у розвитку первіснообщинної творчості.</p> <p>3. Мистецтво неоліту. Наскельні зображення палеолітичних мисливців. Неолітичні петрогліфи.</p> <p>4. Відомі стоянки древньої людини. Започаткування розповідної композиції.</p> <p>5. Типи мегалітичної архітектури.</p>	1	
10.	<p>Мистецтво Стародавнього Єгипту</p> <p>План</p> <p>1. Домінуюча роль архітектури. Типи монументальних архітектурних споруд у період Стародавнього царства.</p> <p>2. Формування специфічних єгипетських рис в архітектурі та образотворчому мистецтві.</p> <p>3. Утворення канонічних систем у скульптурі та живописі. Культ поховання для єгипетського мистецтва.</p> <p>4. Типи храмового будівництва в епоху Середнього царства. Типологія храмів епохи Нового царства.</p> <p>5. Значення реформи Ехнатона IV для розвитку мистецтва.</p>	2	0,5
11.	<p>Мистецтво Античного світу</p> <p>План</p> <p>1. Особливості Крито-Мікенського мистецтва.</p> <p>2. Особливості давньогрецької архітектури. Система орденів. Типи храмів античної Греції. Розвиток скульптури. Живопис.</p> <p>3. Період класицизму – найвищий розквіт грецького мистецтва. Архітектура і скульптура ранньої класицизму. Грецька скульптура в період високої класицизму. Втілення в скульптурі давньогрецького ідеалу духовної та фізичної досконалості людини. Ансамбль Акрополя в Афінах. Парфенон – класичний зразок давньогрецького храму. Творчість Фідія.</p> <p>4. Мистецтво пізньої класицизму. Великі майстри грецької скульптури пізньокласичного періоду.</p> <p>5. Мистецтво еллінізму – новий етап у розвитку грецької культури. Містобудування. Проблема передачі переживань людини та елліністичний портрет.</p>	2	0,5
12.	<p>Мистецтво країн Стародавнього Сходу</p> <p>План</p> <p>1. Китайська культура – одна з найдавніших. Пам'ятки архітектури стародавнього Китаю.</p> <p>2. Старий китайський живопис. Поєднання живопису та каліграфії. Розвиток пейзажного жанру, його особлива роль у китайському живописі.</p> <p>3. Давнє мистецтво Індії. Міфічні та релігійно-символічні образи індійського мистецтва.</p> <p>4. Роль і місце скульптури. Монументальна та декоративна</p>	2	-

	<p>скульптура і храмове будівництво Індії. Типи індійського храмового зодчества.</p> <p>5.Алегорія, символ, міфологія, поетичне образне тлумачення світу в мистецтві китайських майстрів.</p> <p>6.Живопис Стародавньої Індії.</p>		
13.	<p>Мистецтво Візантії</p> <p>План</p> <p>1.Періодизація та регіональні особливості середньовічного мистецтва.</p> <p>2.. Ранньохристиянське мистецтво як прояв розпаду античної художньої культури. Християнська іконографія.</p> <p>3.Типи ранньохристиянської культової архітектури. Періодизація візантійського мистецтва.</p> <p>4.Роль Константинополя в культурному житті Візантії в період правління Юстиніана I. Базилікальні та центричні споруди в Равенні</p> <p>5.Розвиток візантійського мистецтва в VIII-IX ст. Розробка системи канонічних правил релігійних зображень, закріплення християнської іконографії. Мозаїки Софії, монастиря Хосіос Лукас і храму в Дафні. Падіння Візантійської імперії.</p> <p>6.Книжкова мініатюра.</p> <p>7.Декоративно-прикладне мистецтво V-VII ст.</p> <p>8.Тектонічні та естетичні особливості візантійського хрестово-купольного храму IX-XII ст.</p>	1	0,5
14.	<p>Мистецтво Середньовічної Європи</p> <p>План</p> <p>1.Розповсюдження «звіриного стилю» в VI-VIII ст.</p> <p>2.Книжкова мініатюра VIII ст. Рунічні камені VII-XI ст. Звернення до традицій пізньої античності, змішування східних, візантійських і варварських традицій.</p> <p>3.Домінуюча роль архітектури як формотворчого мистецтва. Будівельні принципи та стилістичні особливості романської архітектури. Культова архітектура Німеччини і Франції в XI-XII ст.</p> <p>4.Франція – батьківщина готики. Архітектурна конструкція готичного собору.</p> <p>5.Готичне мистецтво Німеччини. Збереження романських традицій і форм у готичній архітектурі Німеччини. Цегляна готика Німеччини.</p> <p>6.Художня та образна система скульптурного оздоблення романських соборів.</p> <p>7.Розширення тематики та виражальних засобів готичної скульптури, переважання круглої пластики в скульптурному оздобленні собору.</p> <p>8.Розвиток вітража у середньовічному мистецтві</p>	2	0,5
15.	<p>Відродження в Італії</p> <p>План</p> <p>1. Творчість Джотто.</p> <p>2.Архітектура Раннього Відродження. Звернення до</p>	2	0,5

	<p>античної спадщини. Скульптура Раннього Відродження. Флорентійська школа XV ст. Мистецтво Раннього Відродження у Венеції.</p> <p>3.Творчість Леонардо да Вінчі – основоположника мистецтва Високого Відродження. Гуманістичні уявлення та громадянські ідеали епохи в скульптурних і живописних творах Мікеланджело.</p> <p>4.Венеціанська школа XVI ст. Роль Джорджоне в становленні мистецтва Високого Відродження у Венеції. Творчість Тиціана, її життєстверджуючий характер. Творчість П.Веронезе.</p> <p>5.Маньєризм і протобарокко як епілог розвитку ренесансної художньої культури. Творчість В. Тінторетто</p>		
16.	<p>Північне Відродження План</p> <p>1.Мистецтво Відродження в Нідерландах Зародження портрету, пейзажу та побутового жанру в нідерландському релігійному живописі. Демократичні та фольклорні риси в живописі XV ст. Реалізм і фантастика в творчості Г. Босха. Мистецтво П. Брейгеля Старшого як відображення ідей нідерландської революції.</p> <p>2.Мистецтво Відродження в Німеччині. Культурний розвиток Німеччини на рубежі XV-XVI ст. А.Дюрер – найвизначніший представник німецького Відродження. Творчість Л. Кранаха. Портрети і малюнки Г. Гольбейна Молодшого.</p> <p>3.Мистецтво Відродження у Франції. Творчість Ж. Фуке. Звернення до античності. Школа Фонтенбло. Розвиток портретного жанру в французькому живописі XVI ст. Творчість Ж. Гужона та Ж. Пілона. Французька архітектура Відродження.</p>	2	-
17.	<p>Російський іконопис та монументальна культова архітектура XIV –XVII століття План</p> <p>1.Мистецтво Росії першої половини XIV-XV ст. Продовження дерев'яного та відродження мурованого зодчества. Іконопис. Мініатюра. Феофан Грек.</p> <p>2.Творчість Андрія Рубльова та художників його кола. Фрески соборів у Володимирі.</p> <p>3.Мистецтво Росії другої половини XV-XVI ст. Розвиток центричного типу храму та пошуки складних композиційних рішень в архітектурі.</p> <p>4.Діонісій і його вплив на художню культуру Москви XV-XVI ст. Книжкова мініатюра.</p> <p>5.Культурні перетворення в Росії на початку XVII ст.. Розквіт дерев'яної архітектури. Культова архітектура. Шатрові храми.</p>	2	0,5
Разом за VII семестр		16	4
18	Мистецтво бароко і рококо у Європі. Італія	2	

	<p>План</p> <p>1. Утвердження бароко в архітектурі та образотворчому мистецтві Італії. Архітектура бароко. Скульптура бароко.</p> <p>2. Основні напрями образотворчого мистецтва Італії XVII ст. Реалізм М.Караваджо та його вплив на мистецтво Європи. Булонська мистецька академія братів Карраччі та формування академічного напрямку в живописі Італії.</p> <p>4. Італійський пейзаж XVIII ст. Розвиток жанру архітектурного пейзажу у творчості Дж.-А.Каналетто.</p>		
19.	<p>Мистецтво Фландрії та Голандії</p> <p>План</p> <p>1. Бароко – домінуючий напрям в образотворчому мистецтві Фландрії XVII ст. П.П.Рубенс – засновник фламандської живописної школи XVII ст</p> <p>2. Творчість А.ван Дейка та його значення для розвитку європейського живописного портрету XVIII ст. Художні особливості фламандського натюрморту.</p> <p>3. Творчість Рембрандта – вершина європейського реалістичного живопису XVII ст.</p>	2	0,5
20.	<p>Мистецтво Франції XVII-XVIII століття</p> <p>План</p> <p>1. Класицизм – провідний стиль французького мистецтва XVII ст., його зв'язок з філософією раціоналізму.</p> <p>2. Загальноєвропейське значення мистецтва XVIII ст. у Франції, його стилістична багатогранність.</p> <p>3. Класицизм в архітектурі Франції другої половини XVIII ст. А.Ватто – видатний представник французького мистецтва XVIII ст.</p> <p>4. Розквіт рококо в живописі 1730-1740 рр. Натюрморти Ж.Б.С.Шардена. Творчість Е.М.Фальконе та Ж.-А.Гудона. Революційний класицизм Ж.-Л.Давида. Стиль ампір в архітектурі та образотворчому мистецтві.</p> <p>5. Великі майстри французького романтизму: Т.Жеріко та Е.Делакруа. Живописне новаторство К.Коро та створення пейзажу настрою.</p> <p>6. Романтизм в Англії.</p>	2	0,5
21.	<p>Зародження реалізму в Іспанії XVII-XVIII століття</p> <p>План</p> <p>1. Творчість Ель Греко – відображення кризи гуманістичних ідеалів в іспанському мистецтві на рубежі XVI-XVII ст.</p> <p>2. Реалістичне мистецтво Севільї та Валенсії – провідних художніх центрів Іспанії. Творчість Х.Рібери, Ф.Сурбарана.</p> <p>3. Мистецтво Д.Веласкеса – вершина розвитку іспанської художньої школи XVII ст.</p> <p>4. Вплив антифеодального руху в Іспанії та революційних подій у Франції на формування новаторського мистецтва Ф.Гойї.</p>	2	0,5
22.	<p>Мистецтво Європи початку XIX-XX століття. Франція</p> <p>План</p>	4	1

	<p>1.Звернення художників до тем національної історії, пейзажу, побутової картини. Соціально-критичний характер творчості О.-В. Дом'є. Г.Курбе – художник реалістичного напрямку.</p> <p>2.Творчість Е.Мане. Творчий метод імпресіоністів. Творчість К.Моне, О.Ренуара, К.Піссаро, Е.Дега. Реалістичні та символічні основи мистецтва пластики О.Родена.</p> <p>3.Формування стилю модерн в європейському мистецтві на рубежі XIX-XX ст. Переддень експресіонізму в творчості норвезького художника Е.Мунка.</p> <p>4.Постімпресіонізм у французькому мистецтві на рубежі XIX-XX ст. аналітичне мистецтво Ж.Сера та П.Сіньяка. Мистецтво В.ван Гога. Відродження синтетичного мистецтва й утвердження його автономності щодо реальності в творчості П.Гогена.</p> <p>5.Соціальне викриття в графіці та живописі А.Тулуза-Лотрека. Живописна система П.Сезанна та його вплив на розвиток європейського мистецтва XX ст.</p>		
23.	<p>Мистецтво Росії XIX-XX століття</p> <p>План</p> <p>1.Розквіт російської художньої культури першої половини XIX ст. Високий класицизм в архітектурі. Успіхи класицистичної скульптури. Монументальні роботи І.П.Мартоса. твори І.П.Віталі, Ф.П.Толстого та ін.).</p> <p>2.Виникнення романтизму в російській художній культурі. Творчість О.А.Кіпренського, В.А.Тропініна, В. Боровиковського, Г. Левицького О.Г.Венеціанов і його школа.</p> <p>3.К.П.Брюллов і його школа, місце портрету в творчості. Криза академізму. П.А.Федотов – один з перших майстрів критичного реалізму. Морські пейзажі І. Айвазовського.</p> <p>4.„Бунт 14” і створення Товариства передвижників.</p> <p>5.Романтичний пейзаж А.І.Куїнджі, Ф.О. Васильєва. батальний жанр у картинах В.В.Верещагіна.Тематика та ідейна багатогранність творчості І.Ю.Рєпіна. В.І.Суриков – історичний живописець. Творчість В.М.Васнецова.</p> <p>6.Побутовий жанр у живописі. Творчість І.І.Левітана – вищий етап у розвитку пейзажу-картини. Імпресіонізм у мистецтві І.Е.Грабаря, К.Ф.Юона, К.О.Коровіна, його особливості.Творчість В.О.Врубель – видатний живописець модерну.</p>	2	0,5
24.	<p>Сучасне мистецтво XX століття</p> <p>План</p> <p>1. Діяльність художнього об'єднання «Баугауз» і теоретичні основи європейського функціоналізму.</p> <p>2.Виникнення авангардистських течій і спроби їх представників відобразити в художніх формах суб'єктивне сприйняття дійсності. Фовісти у Франції – перший модерністичний напрям XX ст. Естетичні принципи мистецтва А. Матісса – лідера фовізму.</p>	4	1

	<p>3. Особливості кубізму. Експресіонізм у Німеччині.</p> <p>4. Творчість майстрів паризької школи, які створили варіант «ліричного експресіонізму».</p> <p>5. Творчість представників італійського футуризму.</p> <p>6. Дадаїзм і його програма. Перехід дадаїзму на позиції сюрреалізму.</p> <p>7. Формування конструктивного та експресивного абстракціонізму на основі кубізму та експресіонізму. Особливості таких напрямів в абстракціонізмі, як ташизм, поп-арт, оп-арт та ін.</p> <p>8. Гіперреалізм як один з різновидів сучасного натуралізму. Основні форми сучасного мистецтва (мінімальне, концептуальне мистецтво, комікс, колаж тощо).</p> <p>9. Неореалізм. Пошуки нового героя реалістичного мистецтва. Політична графіка та карикатура Ж.Еффеля, Г.Бідструпа.</p>		
Разом за VIII семестр		18	4
Всього годин		52	12

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1.	Опрацювання словника мистецтвознавчих термінів	6	8
2.	Мистецтво народів, що населяли територію України в III-IV ст.	4	8
3.	Мозаїки та фрески Софіївського собору в Києві	6	8
4.	Іконописні школи часів Київської Русі	6	8
5.	Осередки книгодрукування в Україні	6	8
6.	Українське бароко в декоративно-ужитковому мистецтві	4	8
7.	Українські художники-портретисти XVII- XVIII століття	6	10
8.	Діяльність Т. Г. Шевченка в Київській археографічній комісії	7	10
Разом за семестр		44	68
9.	Маловідомі пам'ятки неолітичної доби	4	4
10.	Петрогліфи та рунічні камені стародавніх часів	4	6
11.	Стародавнє мистецтво Близького Сходу	8	8
12.	Візантійські ікони в музеях світу	4	6
13.	Мистецькі школи Ренесансу. Особливості, риси творчості.	4	6
14.	Порівняльна характеристика творів італійського та німецького Відродження	4	8
15.	Графіка Північного Відродження	8	10
16.	Російська іконографія XIV-XVI ст.	6	10
17.	Російська храмова архітектура XVI- XVIII ст. с	4	10
Разом за семестр		46	68
18.	Декоративне мистецтво барокко	6	12
19.	Фламандський натюрморт	8	12
20.	Гобелени рококо	8	10
21.	Натюрморти Сурбарана	6	10
22.	Портрет як основний жанр російського мистецтва XVIII –	6	10

	поч. XIX ст.		
23.	Передвижники і Україна (М.Пимоненко, І.Репін, А.Кунджі та ін.)	6	10
24.	Мистецькі явища XX століття: перфоманс, інсталяція, хепенінг. Мистецькі течії на зламі XX-XXI століть	8	10
Разом за семестр		44	70
Всього годин		134	206

8. Методи навчання

1. Словесні (пояснення, лекція, інструктаж)
2. Наочні (ілюстрація, презентація, відеофільми)
3. Практичні (самостійна робота на занятті та поза аудиторна робота)

9. Методи контролю

1. Самоконтроль
2. Усне опитування
3. Письмовий контроль
4. Практична контрольна перевірка
5. Екзамен, залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

(6 семестр) залік

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		Змістовий модуль № 4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	70
8	8	9	9	9	9	9	9	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання

8-9 балів – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, демонструє знання термінології та вміння користуватися нею. Уміє показати взаємодію характеру твору з історичними та соціальними умовами його створення, наводить порівняльну характеристику з іншими пам'ятками мистецтва та вміє відчутти емоційну виразність того чи іншого твору, його образний зміст. Здійснює аналіз мистецького твору, виявляє основні риси, які віддзеркалюють його стилістичну спрямованість. Володіє образною мовою, вільно формулює власну думку.

7-6 балів – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, допускає незначні неточності, демонструє знання термінології та вміння користуватися нею. Уміє показати взаємодію характеру твору з історичними та соціальними умовами його створення, наводить порівняльну характеристику з іншими пам'ятками мистецтва. вміти відчутти емоційну виразність того чи іншого твору та його образний зміст. Здійснює аналіз мистецького твору, виявляє основні риси, які віддзеркалюють стилістичну спрямованість твору. Володіє образною мовою, вільно формулює власну думку.

4-5 бали – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, допускає грубі помилки, має поверхневі знання термінології. Здійснює аналіз мистецького твору, намагається визначити стилістичну спрямованість твору.

3-1 бали – студент плутається у визначенні етапів розвитку культури та мистецтва, не спроможний навести зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, не володіє термінологією, не спроможний здійснити аналіз мистецького твору.

(9 семестр) екзамен

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 5				Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7			30
T 9	T10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	T 17	
3	3	3	3	3	3	4	4	4	

Критерії оцінювання

3-4 бали – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, демонструє знання термінології та вміння користуватися нею. Уміє показати взаємодію характеру твору з історичними та соціальними умовами його створення, наводить порівняльну характеристику з іншими пам'ятками мистецтва та вміє відчутти емоційну виразність того чи іншого твору, його образний зміст. Здійснює аналіз мистецького твору, виявляє основні риси, які віддзеркалюють його стилістичну спрямованість. Володіє образною мовою, вільно формулює власну думку.

2 бали – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, допускає незначні неточності, демонструє знання термінології та вміння користуватися нею. Уміє показати взаємодію характеру твору з історичними та соціальними умовами його створення, наводить порівняльну характеристику з іншими пам'ятками мистецтва. вміє відчутти емоційну виразність того чи іншого твору та його образний зміст. Здійснює аналіз мистецького твору, виявляє основні риси, які віддзеркалюють стилістичну спрямованість твору. Володіє образною мовою, вільно формулює власну думку.

1 бал – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, допускає грубі помилки, має поверхневі знання термінології. Здійснює аналіз мистецького твору, намагається визначити стилістичну спрямованість твору.

(8 семестр) екзамен

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 8				Змістовий модуль 9			30
T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	
4	4	4	4	4	5	5	

T – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання

4-5 бали – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, демонструє знання термінології та вміння користуватися нею. Уміє показати взаємодію характеру твору з історичними та соціальними умовами його створення, наводить порівняльну характеристику з іншими пам'ятками мистецтва та вміє відчувати емоційну виразність того чи іншого твору, його образний зміст. Здійснює аналіз мистецького твору, виявляє основні риси, які віддзеркалюють його стилістичну спрямованість. Володіє образною мовою, вільно формулює власну думку.

3 бали – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, допускає незначні неточності, демонструє знання термінології та вміння користуватися нею. Уміє показати взаємодію характеру твору з історичними та соціальними умовами його створення, наводить порівняльну характеристику з іншими пам'ятками мистецтва. вміє відчувати емоційну виразність того чи іншого твору та його образний зміст. Здійснює аналіз мистецького твору, виявляє основні риси, які віддзеркалюють стилістичну спрямованість твору. Володіє образною мовою, вільно формулює власну думку.

2 бали – студент знає основні етапи розвитку культури та мистецтва, наводить зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, допускає грубі помилки, має поверхневі знання термінології. Здійснює аналіз мистецького твору, намагається визначити стилістичну спрямованість твору.

1-бал – студент плутається у визначенні етапів розвитку культури та мистецтва, не спроможний навести зразки пам'яток образотворчого мистецтва та архітектури, прізвища їх творців, не володіє термінологією, не спроможний здійснити аналіз мистецького твору.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

- 1.Тексти лекцій
2. Плани семінарських занять
3. Завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації

4. Навчальні посібники, підручники
5. Енциклопедичні довідники
6. Тести для перевірки знань студентів
7. Наочний матеріал (таблиці, каталоги, альбоми)
8. Електронні посібники
9. Критерії оцінювання знань студентів

13. Рекомендована література

Базова

1. Гнедич, П. П. История искусств. Живопись. Скульптура. Архитектура : современная версия. М. : Эксмо, 2002. 848 с.
2. Дмитриева, Н. А. Краткая история искусств. 2-е изд., доп. М. : Искусство, 1990. 318 с.
3. Історія мистецтв : опорний конспект лекцій /ред. Т. Г. Верета. Київ: КНТУ, 2009.50 с.
4. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство: Учебник для высш. уч. завед. 3-е изд. Москва: Высшая школа, 2002. 368 с.
5. Крававич, Д. П. Овсійчук, С. О. Черепанова Українське мистецтво. У 3-х ч. : навч. посібник для студентів ВНЗ. Ч. 1. Львів :Світ, 2003. 256 с.
6. Лильо-Откович, З. Український пейзажний живопис XIX - початку XX сторіччя. Київ: Балтія-Друк, 2007. 119 с.
7. Панфілова О.Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва:навчально-методичний посібник.Ч.1.Тернопіль: Вектор, 2016 р. 172 с.
8. Український живопис XX - початку XXI ст. з колекції Національного художнього музею України: альбом. Київ: Галерея; Артанія Нова, 2006. 302 с.

Допоміжна

9. Вёрман К. История искусств всех времен и народов. В 3-х т. Т. 2. Европейское искусство средних веков. М.; СПб : АСТ; Полигон, 2003. 943 с.
10. Вёрман К. История искусств всех времен и народов: В 3 т. Т.3. Искусство XVI -XIX столетий. Москва: АСТ, 2001. 944 с
11. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Київ : Махаон-Україна, 2007. 512 с.
12. Великие художники: подшивка. Київ: Комсомольская правда, 2011-2012.
13. Самые знаменитые шедевры мировой живописи: иллюстрированная энциклопедия / авт. текста А. Е. Голованова; сост. А. Ю. Астахов. – М. : Белый город, 2010. – 104 с.
14. Скляренко В. Т. Иовлева И. Рудычева Сто знаменитых художников XIX - XX вв. Харків: Фолио, 2006. 511 с.
15. 50 художников. Шедевры русской живописи. Киев: Де Агостини Паблишинг, 2011-2012.
16. Художественная галерея : полное собрание работ всемирно известных художников. Вып.26. Руссо. К. : Де Агостини Паблишинг, 2008. 40 с.
17. Шаров, І. Ф., Толстоухов В. Художники України: 100 видатних імен. Київ: АртЕк, 2007. 480 с.
18. Шедевры українського живопису : альбом / упоряд. Д.Горбачов. Київ : Мистецтво, 2008. 607 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Електронні конспекти лекцій
2. Плани семінарських занять
3. Інструкційні картки
4. Галерея творів світового мистецтва
5. WEB-ресурси:

<http://www.worldarthistory.com/medieval-painting.html>
http://www.e-knigka.org.ua/2006/05/31/Istorija_iskusstv_html
<http://www.arthistory.ru/>
<http://sites.google.com/site/hbkozak/istmyst>
<http://uadocs.exdat.com/docs/index-192014.html>
<http://uadocs.exdat.com/docs/index-545222.html?page=3>

Сайти - картинні галереї:

<http://rusportrait.narod.ru;>
<http://jivopis.ru;>
<http://ruslandscape.narod.ru;>
<http://rusgenre.narod.ru.>

Інформація про музеї та посилання на Web-сторінки кращих музеїв Європи і світу

<http://www.kontorakuka.ru/museums/right.htm>

Музеї та галереї

<http://www.ukrmuseum.org.ua/>
<http://www.museum-online.ru/>
<http://museum.iatp.org.ua/>
<http://www.aivazovskv.net/>
<http://www.ncca.ru/>
<http://www.lavra.kiev.ua/>
<http://www.virtual.kiev.ua/>